

БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН НОРМ, НОРМАТИВЫН САНГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ 2025 ОНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ
ШИНЭЭР БОЛОВСРУУЛАГДАХ АЖЛЫН ЖАГСААЛТ

2025	Д/Д	Бүтээгдэхүүний нэр төрөл	Эх материал	Үндэслэл
4.1.2 /Шинэ-БНБД/ Барилгын норм, нормативын баримт бичгийг судлах, боловсруулах, сурталчлах, хэвлэх /Шинээр болон шинэчлэн боловсруулж техникийн даалгавар батлуулах, гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах, гэрээ байгуулж ажлыг эхлүүлэх, дүгнэх, сурталчлах/-8 ажил				
1	1	Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичигт үзлэг хийх	-	МУ-ын ЗГ-ын 2019 оны 106 дугаар тогтоол 9.3 дахь заалт /Тогтолцооны баримт бичгийн хэрэгжилтийн түвшин тогтоох үзлэгийг барилгын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан удирдамжийн дагуу 5 жил тутамд зохион байгуулна/
2	2	“Ариутгах татуурга, гадна сүлжээ ба байгууламж” /БНБД 40-01-14/ шинэчлэх	СП 32.13330.2018 "Канализация. Наружные сети и сооружения"	Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хуульд 2022 онд нэмэлт, өөрчлөлт орсон.
3	3	Ус хангамж. Гадна сүлжээ ба байгууламж /БНБД 40-02-16/	СП 13330.2021 Водоснабжение. наружные сети и сооружения	Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хуульд 2022 онд нэмэлт, өөрчлөлт орсон.
4	4	"Дулааны сүлжээ"/БНБД 41-02-13/	СП 124.13330.2012 "Тепловые сети"	ЭХЗХ-ны даргын 2025.01.15-ны өдрийн А/04 тушаал, /Дулааны төлбөр тооцоог хэрэглээнд суурилсан тогтолцоонд шилжүүлэхэд шаардлагатай эрх зүйн орчин бүрдүүлэх/
5	5	Барилга сантехник, цахилгаан холбоо, дохиоллын ажлын төсвийн суурь нормын 32 эмхэтгэлүүдийн үндэслэлийг нийцүүлэх	-	“Барилга байгууламжийн норм, нормативын сангийн үйл ажиллагааны 2023 оны төлөвлөгөө”-ний дагуу боловсруулж буй Барилга сантехник, цахилгаан холбоо, дохиоллын ажлын төсвийн суурь нормын мөрдөгдөх нөхцөлийг иж бүрэн хангах ач холбогдолтой. Төсвийн 87 суурь нормын нийтлэг үндэслэл хэсгийн үг үсэг, утга найруулгын алдааг засварлаж хянана.

6	6	Барилгын үйлдвэрлэлийн зохион байгуулалт /БНбД 12-01-09/	СП48.13330.2019 строительства	Организация	Барилгын тухай хуулийн 16.3 /Барилга байгууламжийн угсралт, буулгалтын ажлыг гүйцэтгэхдээ барилгын ажлын талбайн болон үйлдвэрлэлийн зохион байгуулалтын зураг төсөл боловсруулна/, 25.2.3 /барилгын ажил гүйцэтгэх талбайн болон үйлдвэрлэлийн зохион байгуулалтын зураг төсөлд магадлал хийх/, 30.1 /Барилгын ажлын зөвшөөрлийг барилгын ажил гүйцэтгэх талбайн болон үйлдвэрлэлийн зохион байгуулалтын зураг төсөлд заасан хугацаагаар олгоно. Хугацааг барилгын ажил эхлүүлэхээр заасан өдрөөс эхлэн тооцно/.
7	7	"Цутгамал бетон, төмөр бетоны ажил" /БНбД 52-02-05/ шинэчлэх	СП 435.1325800.2018 Конструкции бетонные и железобетонные монолитные		Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичиг хуучирсан. Шинэчлэх шаардлагатай.
8	8	Халаалт, агаар сэлгэлт ба кондиционер /БНбД 41-01-11/ нормд нэмэлт өөрчлөлт	СП 60.13330.2020 Отопление, вентиляция и кондиционирование воздуха		ЭХЗХ-ны даргын 2025.01.15-ны өдрийн А/04 тушаал, /Дулааны төлбөр тооцоог хэрэглээнд суурилсан тогтолцоонд шилжүүлэхэд шаардлагатай эрх зүйн орчин бүрдүүлэх/
	8	БАРИЛЫН НОРМ, ДҮРЭМ НИЙТ 8 АЖИЛ			
4.1.2 /Шинэ-БД/ Барилгын болон техникийн дүрэм, заавар, цомог, аргачлал судлах, боловсруулах, сурталчлах, хэвлэх /Шинээр болон шинэчлэн боловсруулж техникийн даалгавар батлуулах, гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах, гэрээ байгуулж ажлыг эхлүүлэх, дүгнэх, сурталчлах/ сонгон мөрдөх-22 ажил					
9	1	Олон нийт, иргэний барилгын “Гадна ханын өлгөмөл шилэн багц бүхий хавтгайлж”-ийн угсралтын аргачлал барилгын дүрэм	ГОСТ Р 59134-2020 модулей и элементов для фасадов светопрозрачных навесных	Монтаж	Ашиглалтад орж буй барилга байгууламжид хэрэглэгдэж байгаа энэ технологийн угсралтын аргачилсан зааврыг тусгасан баримт бичиг байхгүй тул боловсруулах шаардлагатай.
10	2	Барилга байгууламжийн зураг төсөл зохиох галын аюулгүйн норм /БНбД 21-02-02/ болон Барилга, байгууламжийн галын аюулгүйн байдал /БНбД 21-01-02/ нэгтгэн Галын аюулгүй байдлын техникийн зохицуулалттай уялдуулж	-		Монгол Улсын Засгийн газрын 2023 оны 3 дугаар сарын 15-ны өдрийн 98 дугаар тогтоолын хавсралтаар "Барилга байгууламжийн галын аюулгүй байдлын техникийн зохицуулалт" батлагдсантай холбоотойгоор мөрдөгдөх нөхцлийг хангах үүднээс заавал биелүүлэх заалтуудыг техникийн зохицуулалтад оруулж, зөвлөмжийн

		барилгын дүрэм боловсруулах		чанартай заалтыг дүрэм болгон боловсруулах шаардлагатай.
11	3	Барилга байгууламжийн гал унтраах автомат төхөөрөмж, дохиоллын хэрэгсэл. БНБД 21-04-05*/18-ийг шинэчлэн барилгын дүрэм болгон боловсруулах	СП 485.1311500.2020 Системы противопожарной защиты. Установки пожаротушения автоматические. Нормы и правила проектирования	Монгол Улсын Засгийн газрын 2023 оны 3 дугаар сарын 15-ны өдрийн 98 дугаар тогтоолын хавсралтаар "Барилга байгууламжийн галын аюулгүй байдлын техникийн зохицуулалт" батлагдсантай холбоотойгоор мөрдөгдөх нөхцлийг хангах үүднээс заавал биелүүлэх заалтуудыг техникийн зохицуулалтад оруулж, зөвлөмжийн чанартай заалтыг дүрэм болгон боловсруулах шаардлагатай.
12	4	Тухайлсан барилга байгууламжийн тусгай техникийн нөхцөл боловсруулахад тавих шаардлага <i>ЗГ-ын 106-р тогтоолын 4.6 заалттай уялдуулан боловсруулах</i>	-	Засгийн газрын 2019 оны 106 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийн ерөнхий тогтолцоо"-ны 4.6 дах заалт /Барилга байгууламжийн захиалагчийн хүсэлт, эсхүл тухайлсан барилга байгууламжийн онцлог шаардлагад үндэслэн инженер хайгуулын судалгаа, зураг төсөл, барилгын ажил, ашиглалтын онцлогуудыг тусгасан найдвартай, эрүүл, аюулгүй байдлыг хангах техникийн тусгай нөхцөлийг тогтоож болно/.
13	5	Барилга байгууламжийн 2023, 2024, 2025 оны үнийн индекс	-	Барилгын тухай хуулийн 33.1.10 дах заалт /Санхүү, эдийн засгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай зөвшилцөн барилга байгууламжийн нэгж хүчин чадлын жишиг үнэлгээ, үнийн индекс батлах/ Улсын төсвийн болон хувийн хөрөнгө оруулалтын хөрөнгөөр баригдах барилга байгууламжийн өртгийг урьдчилан төлөвлөх, хөрөнгө оруулалтын үр ашгийг тооцох, төсөл хөтөлбөрийн тооцоо, судалгаа хийх, техник эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах, барилга байгууламжийн үнийн өөрчлөлтийн нөлөөллийг тооцох боломжтой юм.
14	6	Угсармал том хавтгайлжин бүтээцийн систем барилгын дүрэм	СП 335 1325800.2017 Крупнопанельные	Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого 2020-2050 "Шинэ сэргэлт"-ийг дэмжих бодлогын Худалдан авах чадварт нийцсэн

			конструктивные системы правила проектирования,	өртөг бүхий орон сууцны зураг төслийг боловсруулж, норм, стандарт, холбогдох хууль эрхзүйн орчныг боловсронгуй болгох ажлын хүрээнд боловсруулагдана.
15	7	Угсармал орон сууцны барилгын зураг төсөл төлөвлөлт барилгын дүрэм	"По проектированию конструкций - панельных жилых зданий" ВСН 32-77	Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого 2020-2050 "Шинэ сэргэлт"-ийг дэмжих бодлогын Худалдан авах чадварт нийцсэн өртөг бүхий орон сууцны зураг төслийг боловсруулж, норм, стандарт, холбогдох хууль эрхзүйн орчныг боловсронгуй болгох ажлын хүрээнд боловсруулагдана.
16	8	Барилгын материалын нэр төрлөөр жингийн лавлах аргачлал	-	Барилга байгууламжийн эдийн засаг, төсөв, үнэ бүрдлийн норм, нормативын баримт бичгийг 2022-2026 онд шинэчлэх үндсэн чиглэлийн Хавсралт 1-ийн 5 болон 7 дугаар зорилтын хүрээнд боловсруулна.
17	9	Барилгын гол нэрийн материалын 1м2, 1м3-д оногдох орц, хувь хэмжээг тогтоох аргачлал	-	Барилга байгууламжийн эдийн засаг, төсөв, үнэ бүрдлийн норм, нормативын баримт бичгийг 2022-2026 онд шинэчлэх үндсэн чиглэлийн Хавсралт 4-ийн 1 дүгээр зорилтын хүрээнд боловсруулна.
18	10	"Метро" БД	БНХАУ-ын GB, Германы метроны болон Английн зураг төсөл төлөвлөлт, угсралт, ашиглалтын баримт бичгийг судалсан.	Нийслэл Улаанбаатар хотод их багтаамжийн нийтийн тээврийн хэрэгсэл "Метро" байгуулах тухай Засгийн газрын 411 дүгээр тогтоол
19	11	Газар доорх уснаас барилга байгууламжийг хамгаалах барилгын дүрэм	СП 250.1325800.2016. Здания и сооружения. Защита от подземных вод	Хөрсний ус өмнөх жилүүдийнхээс 2-3 дахин нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор эрсдэлтэй байдал үүссэнийг мэргэжлийн байгууллагууд зөвлөж, цаашид дулааны хэм огцом нэмэгдвэл шар усны үер болох эрсдэлтэйг байгааг сануулж Нийслэлийн онцгой комисс 2 сарын 8-ны өдөр хуралдсан хуралдаанаас гарсан шийдвэр

20	12	Шон суурь барилгын дүрэм	СП 24.133320.2021. Свайный фундамент	Монгол орны нутаг дэвсгэрт бүх төрлийн тогтворгүй бүтэцтэй (олон жилийн цэвдэг, овойлттой, суумтгай, хөөмтгий, техногенийн, эллювийн хурдас) буурь хөрс өргөн тархсан бөгөөд газар хөдлөлтийн эрчимжилт ихсэж байгаатай холбоотойгоор буурь хөрсний ийм нөхцөлд барих барилга байгууламжийн найдвартай байдлыг хангах гадсан шон суурийн барилгын дүрэм боловсруулах шаардлага үүссэн.
21	13	“Газар хөдлөлтөд тэсвэртэй барилгын бүтээцийн тооцооны аргачлал” БД	БНБД 21-01-21 “Газар хөдлөлтийн бүс нутагт барилга төлөвлөх норм ба дүрэм” • Ган бүтээц БНБД 53-03-22 • Бетон ба төмөр бетон бүтээц. Үндсэн дүрэм БНБД 52-01-10 • BD-31-105-02_Тоосгон барилгыг газар хөдлөлтийн үйлчлэлд тооцох заавар • Ган бүтээцтэй барилгын гар тооцооны тайлангын гарын авлага 鉄骨手計算事務所 • Төмөр бетон бүтээцтэй барилгын тооцоо_JSCA • JIS A 3301 стандартын модон бүтээцтэй сургуулийн барилгын тооцооны_жишээJIS A 3301 木造校舎設計例	“Газар хөдлөлтийн бүс нутагт барилга төлөвлөх норм ба дүрэм” /БНБД 21-01-21/ болон норм, дүрмийн тайлбар баримт бичиг байгаа хэдий ч жишиг болгон баримтлах аргачилсан тооцоо хийх заавар байхгүй байгаа нь учир дутагдалтай байна. Барилгын хийц бүтээц төлөвлөлтийн хүрээнд инженер бүр нормд заасан утгуудыг хэрхэн хэрэглэхийг тооцооны жишээгээр ойлгон судалж, тооцооны программ болон онол практик хослуулан харьцуулах боломж бүрдэх юм.
22	14	Эвакуацийг аргачлалыг БД тооцох	Расчет эвакуации по ГОСТ 12.1.004-91* "Пожарная безопасность. Общие требования"	ХББОСЯамны дэргэдэх ШУТТЗ-ийн 2023.09.22-ны өдрийн хурлаар Эвакуацийг бодох аргачлалыг шинээр боловсруулах шийдвэрийг гаргасан.
23	15	Усны барилгын төсвийн суурь норм /БД 81-33-10/ шинэчлэх	-	
24	16	Барилгын материалын 2025 оны үнийн мэдээлэл	-	Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалттай барилга байгууламжийн төсөвт өртгийг тооцох, түүнд магадлал хийхэд шаардлагатай.

25	17	“Усны барилга байгууламжийн зураг төсөл зохиох үндсэн дүрэм” /БНБД 33-01-03/ барилгын норм, дүрмийг шинэчлэн барилгын дүрэм боловсруулах	-	
26	18	Автозогсоол /БНБД 21-05-10/ барилгын дүрэм	СП 113.13330.2023 «СНиП 21-02-99* Стоянки автомобилей»	Эрчим хүч хэмнэх, эрчим хүчний үр ашгийг нэмэгдүүлэх, цахилгаан автомашины зогсоол, цахилгаан тээврийн хэрэгслийг цэнэглэх, газар доорх механикжсан зогсоолын галын хана төлөвлөх, шахсан байгалийн хий, шингэрүүлсэн шатдаг хийгээр ажилладаг хөдөлгүүртэй тээврийн хэрэгслийн зогсоолын галын аюулгүй байдлын шаардлагад нийцүүлэн төлөвлөх зэрэг нэмэлт шаардлагуудыг тусгаж шинэчлэн боловсруулах шаардлагатай
27	19	“Хуучин барилгын газар хөдлөлтийг тэсвэрлэх чадварыг үнэлэх заавар” /БД 31-102-00/ шинэчлэн боловсруулах	СП 442.1325800.2019 "Здания и сооружения Оценка класса сейсмостойкости" СП13 -102 - 2003 "Свод правил по проектированию и строительству. Правила обследования несущих строительных конструкций зданий и сооружений "	Барилгын тухай хуулийн 4.1.7. "барилга байгууламжийг өргөтгөх, шинэчлэх" гэж барилга байгууламжийн хэмжээг нэмэгдүүлэн үндсэн бүтээц болон инженерийн шугам сүлжээг өөрчлөх, өргөтгөл, шинэчлэлт хийх үйл ажиллагааг хэлнэ гэж заасны дагуу сүүлийн жилүүдэд хуучин барилга байгууламжид давхар нэмэх асуудал ихсэж байгаатай холбоотойгоор үнэлгээ хийж, дүгнэлт гаргах асуудалд анхаарах шаардлагатай байна.
28	20	"Голын гидротехникийн барилга байгууламж" /БНБД 33-03-05/-ийг барилгын дүрэм болгон шинэчлэх	СП 80.13330.2016 Гидротехнические сооружения речные	БНБД 33-03-05 барилгын норм, дүрмийн эшлэл болсон оросын СНиП 3.07.01-85 нь 2016 онд СП 80.13330.2016 болж шинэчлэгдсэн бөгөөд үүнд орчин үерийн барилга угсралтын технологиудыг шинэчлэн тусгасан байгаа тул БНБД 33-03-05-ийг мөн бид шинэчлэх шаардлагатай байна. Олон улсад усны барилга байгууламж барих технологийн туршлагыг манай орны нөхцөлд тохируулах ашиглах шаардлага мөн тулгарч байна.

29	21	"Зураг төслийн ажлын жишиг үнэ" /БНБД 81-16-20/-ийг барилгын дүрэм болгон шинэчлэх	UNE EN ISO 19650-1:2019: Organization and digitization of information about buildings and civil engineering works, including building information modelling (BIM) - Information management using building information modelling - Part 1: Concepts and principles (ISO 19650-1:2018)-45 хуудас, 114.84 EUR. Орчуулж Монгол орны нөхцөлд тохируулан боловсруулах Эх сурвалж https://www.en-standard.eu/une-en-iso-19650-2-2019-organization-and-digitization-of-information-about-buildings-and-civil-engineering-works-including-building-information-modelling-bim-information-management-using-building-information-modelling-part-2-delivery-phase-of-the-assets-i/ үүнээс татаж авах;	UNE EN ISO 19650-1:2019: Барилга, барилгын ажлын талаарх мэдээллийг зохион байгуулах, дижитал болгох, үүнд барилгын мэдээллийн загварчлал (BIM) - Барилгын мэдээллийн загварчлалыг ашиглан мэдээллийн менежмент-Хэсэг 1: Үзэл баримтлал, зарчмууд (ISO 19650-1:2018)-45 хуудас, 114.84 EUR. Орчуулж Монгол орны нөхцөлд тохируулан боловсруулах;
30	22	"Төсөв зохиох дүрэм" /БНБД 81-95-12*/20/-ийг барилгын дүрэм болгон шинэчлэх		Барилга сантехник, цахилгаан холбоо, дохиоллын ажлын төсвийн суурь нормын 32 эмхэтгэлүүдийг 2023 онд шинэчилж эхэлсэн тул гол баримт бичиг "Төсөв зохиох дүрэм" /БНБД 81-95-12*/20/-д шинэчлэх шаардлага гарсан.
	22	БАРИЛГЫН ДҮРЭМ НИЙТ 22 АЖИЛ		
4.1.2 /Шинэ-Стандарт/ Стандартыг судлах, боловсруулах, сурталчлах, хэвлэх /Шинээр болон шинэчлэн боловсруулж техникийн даалгавар батлуулах, гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулах, гэрээ байгуулж ажлыг эхлүүлэх, дүгнэх, сурталчлах/-19 ажил				
31	1	Хөнгөн бетон бүтээцийн хольцын харьцааг тодорхойлох стандарт	Standard Practice for Selecting Proportions for Structural Lightweight Concrete (ACI 211.2-98)	Техникийн даалгаврыг ХББОСЯ-нд 2024.12.16-ны 1/3695 дугаартай албан бичгээр "Хөнгөн бетон бүтээцийн харьцааг сонгох стандарт" нэртэй батлуулахаар хүргүүлсэн.

32	2	Цементэн холбогч дээр суурилсан барилгын ус үл нэвтрүүлэх хуурай хольц	Смеси сухие строительные гидроизоляционные проникающие на цементном вяжущем ГОСТ 34669-2020,	Баригдсан барилгад усны нэвчилт ихээхэн гарч асуудал дагуулж байгаатай холбоотойгоор боловсруулах шаардлага үүссэн.
33	3	Бетоны эдэлгээт чанарыг турших аргын стандарт	GB_T 50082-2024 Standard for test methods for long-term performance and durability of concrete,	Орчин үед барилга байгууламжийн гол материал болох бетоны чанарыг урт хугацааны явцад тэсвэрлэлтийн шинж чанарын бат бэхээр үнэлж байна. Одоо хэрэглэгдэж байгаа MNS 1918:1985 стандарт орчин үеийн хэрэгцээ, шаардлагыг хангахгүй болсон тул шинээр боловсруулна. Энэ стандарт нь бетоны эдэлгээт чанарыг үнэлэх 13 төрлийн турших аргачлалыг агуулсан иж бүрэн туршилтын стандарт юм. 1. Бетоны хүйтэн тэсвэрлэлтийг турших. Уг туршилт нь 3 төрлийн аргачлалыг өөрт агуулсан, 2. Бетоны уян харимхайн модулийг турших аргачлал, 3. Бетоны ус нэвтрүүлэлтийг турших аргачлал, 4. Бетоны хлорын нэвчилт эсэргүүцэх чадварыг турших аргачлал. 5. Бетоны агшилтыг турших аргачлал, 6. Бетоны эрт үеийн хагарлыг турших аргачлал, 7. Шахалтанд ажиллах бетоны хагарлыг турших аргачлал, 8. Бетоны карбонизацийг турших аргачлал, 9. Бетон дахь металл арматурын өгөршлийг турших аргачлал, 10. Шахалтанд ажиллах бетоны цуцалтыг турших аргачлал, 11. Бетоны сульфат тэсвэрлэлтийг турших аргачлал, 12. Шүлт-дүүрэгчийн урвалыг турших аргачлал, 13. Бетоны хий нэвчилтийг турших аргачлал
34	4	ISO 19650 BIM-ын 5 бүлэг стандартыг худалдан авах, орчуулах, батлуулах	ISO 19650 – Managing Information with Building Information Modeling (BIM)	Засгийн газрын 2012 оны 101 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Цахим засаглал үндэсний хөтөлбөр”-ийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2.3. Гуравдугаар зорилт: Төрийн үйл ажиллагаа, үйлчилгээг цахим хэлбэрт шилжүүлж, иргэдэд ил тод, нээлттэй, хүртээмжтэй болгох, Засгийн газрын 2019 оны 70 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрөөс барилгын салбарын талаар баримтлах

				бодлого батлах тухай”-ын 2 дугаар зүйлийн 2.3.1.4. салбарын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн цахим сан бүрдүүлж, цахим засаглалыг төлөвшүүлэх мөн 4 дүгээр зүйлийн 4.2.4. Дөрөвдүгээр зорилт: Төрийн албан хаагчдын мэдээллийн технологийн мэдлэг, ур чадварыг дээшлүүлэх, төрийн цахим үйлчилгээг ашиглах мэдлэг иргэдэд олгох заалтыг тус
35	5	ISO 16739 BIM-ын өгөгдлийн стандартыг худалдан авах, орчуулах, батлуулах	ISO 16739 Industry Foundation Classes (IFC) for data sharing in the construction and facility management industries	Засгийн газрын 2012 оны 101 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Цахим засаглал үндэсний хөтөлбөр”-ийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2.3. Гуравдугаар зорилт: Төрийн үйл ажиллагаа, үйлчилгээг цахим хэлбэрт шилжүүлж, иргэдэд ил тод, нээлттэй, хүртээмжтэй болгох, Засгийн газрын 2019 оны 70 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрөөс барилгын салбарын талаар баримтлах бодлого батлах тухай”-ын 2 дугаар зүйлийн 2.3.1.4. салбарын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн цахим сан бүрдүүлж, цахим засаглалыг төлөвшүүлэх мөн 4 дүгээр зүйлийн 4.2.4. Дөрөвдүгээр зорилт: Төрийн албан хаагчдын мэдээллийн технологийн мэдлэг, ур чадварыг дээшлүүлэх, төрийн цахим үйлчилгээг ашиглах мэдлэг иргэдэд олгох заалтыг тус
36	6	BIM гарын авлага: Инженер, зураг төсөл зохиогч, захиалагч, гүйцэтгэгч, эзэмшигчдэд зориулсан заавар	BIM Handbook: A Guide to Building Information Modeling for Owners, Designers, Engineers, Contractors, and Facility Managers, 4th Edition (Wiley publishing) /Оюуны өмчийн эрх = 4000 USD	Засгийн газрын 2012 оны 101 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Цахим засаглал үндэсний хөтөлбөр”-ийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2.3. Гуравдугаар зорилт: Төрийн үйл ажиллагаа, үйлчилгээг цахим хэлбэрт шилжүүлж, иргэдэд ил тод, нээлттэй, хүртээмжтэй болгох, Засгийн газрын 2019 оны 70 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төрөөс барилгын салбарын талаар баримтлах бодлого батлах тухай”-ын 2 дугаар зүйлийн 2.3.1.4. салбарын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн цахим сан бүрдүүлж, цахим засаглалыг төлөвшүүлэх мөн 4 дүгээр зүйлийн 4.2.4. Дөрөвдүгээр зорилт: Төрийн албан хаагчдын мэдээллийн технологийн мэдлэг, ур чадварыг

				дээшлүүлэх, төрийн цахим үйлчилгээг ашиглах мэдлэг иргэдэд олгох заалтыг тус
37	7	Олон нийт, иргэний барилга байгуулажийн “Гадна ханын өлгөмөл шилэн багц бүхий хавтгайлж” /Unitized curtain wall/-ийн MNS GB үндэсний стандарт.	• MNS EN 13119:2021 Барилгын шил, шилэн фасад; MNS EN 13830:2023 Шилэн фасад. Бүтээгдэхүүний стандарт; MNS 4753:2011 Наамал шилэн багц. Техникийн шаардлага; MNS ISO 12543-1:2007, MNS ISO 12543-2:2007, MNS ISO 12543-6:2007 Барилгын шил, олон үет шил ба олон үет аюулгүй шил; MNS 5802:2007 Барилгын цонх. Техникийн шаардлага; MNS 5830:2007 Барилгын хуванцар /PVC/ цонх, хаалга /https://estandard.gov.mn/website/mas m/standards.aspx- цахим хаягаас/	Гадна ханын өлгөмөл шилэн багц бүхий хавтгайлж /unitized curtain wall/-ийн бүтээцийн ажлыг төлөвлөх, үйлдвэрлэх, угсрах ажлын техникийн шаардлага, үзүүлэлтүүд, тэдгээрийг тодорхойлох аргачлал болон стандарт байхгүй.
38	8	Халуун, хүйтэн усны тоолуур 1-р хэсэг хэмжил зүйн болон техникийн шаардлага		Төлбөр тооцоог хэрэглээнд суурилсан тогтолцоонд шилжүүлэхэд шаардлагатай эрх зүйн орчин бүрдүүлэх
39	9	50 хүртэл хүн амд зориулсан бага хүч чадлын ахуйн бохир ус цэвэрлэх байгууламж. 6-р хэсэг: Септик танкны бохир ус цэвэрлэгээнд зориулсан угсармал цэвэрлэгээний байгууламж /төхөөрөмж/	EN 12566-6:2016. Small wastewater treatment systems for up to 50 PT - Part 6: Prefabricated treatment units for septic tank effluent	УИХ-ын Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хорооны 2024.10.15-ны өдрийн хуралдаанаар төрийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэг, дотуур байрны нүхэн жорлонг орчин үеийн шаардлагад нийцсэн ариун цэврийн байгууламжаар солих шийдвэр гарсан.
40	10	50 хүртэл хүн амд зориулсан бага хүч чадлын ахуйн бохир ус цэвэрлэх байгууламж. 7-р хэсэг: Угсармал гүн цэвэрлэгээний байгууламж /төхөөрөмж/	EN 12566-7:2016. Small wastewater treatment systems for up to 50 PT - Part 7: Prefabricated tertiary treatment units	УИХ-ын Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хорооны 2024.10.15-ны өдрийн хуралдаанаар төрийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэг, дотуур байрны нүхэн жорлонг орчин үеийн шаардлагад нийцсэн ариун цэврийн байгууламжаар солих шийдвэр гарсан.

41	11	Ус хангамж. Барилгын гадна систем ба ус хангамжийн ерөнхий шаардлага стандарт	BS EN 805:2025 Water supply. Requirements for systems and components outside buildings	Ерөнхий сайдын 2024.09.18-ны өдрийн 01 дугаартай албан даалгаврыг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан
42	12	Орон сууц, нийтийн үйлчилгээ, орон сууцны байшингийн менежмент. Орон сууцны байшингийн дундын өмчлөлийн засвар үйлчилгээ, Ерөнхий шаардлага	ГОСТ Р 56535-2015. Услуги жилищно-коммунального хозяйства и управления многоквартирными домами Услуги текущего ремонта общего имущества многоквартирных домов	Нийтийн зориулалттай орон сууцны байшингийн дундын өмчлөлийн эдрийн хөрөнгийн менежментийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга өргөн мэдүүлэгдсэнтэй холбоотойгоор дагаж гаргах стандартыг боловсруулах шаардлага үүссэн.
43	13	Барилгын гэрэл нэвтрүүлэх бүтээцийн тусгаарлах шилэн багцын багц стандарт	EN 1279-1-6:2018 Glass in Building - Insulating glass units	ХББОСЯ-ны Төрийн нарийн бичгийн даргаар техникийн даалгаврыг 2024.10.01-ний өдөр 10/2024 дугаартай батлуулсан. Үйлдвэрлэж байгаа тусгаарлах шилэн багцын цуврал стандартуудыг гэрээнд тусгаснаар дагаж мөрдөх эрхзүйн нөхцөл бүрдэж байгалийн гэрэл нэвтрүүлэлт нэмэгдэж эрчим хүчний хэмнэлт гарч, амьдралын тав тух хангагдана.
44	14	Түрхлэгтэй шилний багц стандарт	EN 1096-1-5:2012 Glass in building - Coated glass	ХББОСЯ-ны Төрийн нарийн бичгийн даргаар техникийн даалгаврыг 2024.09.11-ний өдөр 06/2024 дугаартай батлуулсан. Барилгын салбарт шил, шилэн фасад, барилгын цонх, хаалга зэрэг гэрэл нэвтрүүлэх бүтэц нь төрөл бүрийн хатуу, зөөлөн түрхлэгтэй, цайртай, дулаан дамжуулалт сайтай, энерги хадгалах шинж чанартай олон үйлдэлт зэрэг төрөл бүрийн шилнээс сонголт хийгддэг болсон ба эдгээрийн ангилал болон хэрэглээний шаардлагуудыг бүхийл түвшинд хэрэгжүүлэх шаардлагатай болно.
45	15	Лифтний төхөөрөмж ба суурилуулалтын аюулгүй байдлын ерөнхий шаардлага.стандарт	ГОСТ Р 53780-2010 (EN 81-1:1998; EN81-2:1998) EN Лифты - Общие требования безопасности к устройству и установке	Лифтний аюулгүй байдлын техникийн зохицуулалт 2023 онд боловсруулагдаж эхэлсэнтэй холбоотойгоор хэрэгжилтийн шатанд шаардлагатай
46	16	Лифтний төхөөрөмж ба суурилуулалтын аюулгүй байдлын ерөнхий шаардлага. хүн ба ачаа тээврийн лифт.	ГОСТ 33984 1-2016 (EN 81-2020:14) EN Лифты. Общие требования безопасности к устройству и установке. Лифты для транспортирования людей или людей и грузов	Лифтний аюулгүй байдлын техникийн зохицуулалт 2023 онд боловсруулагдаж эхэлсэнтэй холбоотойгоор хэрэгжилтийн шатанд шаардлагатай

47	17	Барилгын аюулгүй ажиллагааны автомат хамгаалалтын хаалт стандарт		ББНН Сангийн УЗ-ын 2024.11.13-ны өдрийн тодотгол төлөвлөгөөний төслийг хэлэлцэх хуралд эх материал олдохгүй байгаа тул төлөвлөгөөнөөс хасах санал танилцуулсан. Цаашид барилгын салбарын аюулгүй байдлыг хангахад хэрэгтэй тул “Ногоон нуур” 1008 айлын төслийн багаас эх материал авч боловсруулах нь зүйтэй гэсэн чиглэл өгсөн. Чиглэлийн дагуу ХББОСЯ-ны ББМБЗ Газартай холбогдож эх материалыг 1008 төслөөс авахаар шийдвэрлэсэн.
48	18	Ханын өнгөлгөөний аюултай бодисын хязгаар	GB 18582-2001 Limit of harmful substances of interior architectural coatings	Эрүүл мэндийн сайд, барилга, хот байгуулалтын сайдын 2018 оны А/05, 08 дугаартай хамтарсан тушаалаар Барилгын материалаас дотоод орчны агаарт ялгарах дэгдэмхий органик нэгдлийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг болон Барилгын материалаас дотоод орчны агаарт ялгарах хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг тогтоосонтой холбоотойгоор боловсруулна.
49	19	Будаг, лак-Дэгдэмхий органик нэгдлийн агууламжийг тодорхойлох	GB/T23985 aints and varnishes - Determination of volatile organic compound (VOC) content - Difference method	Эрүүл мэндийн сайд, барилга, хот байгуулалтын сайдын 2018 оны А/05, 08 дугаартай хамтарсан тушаалаар Барилгын материалаас дотоод орчны агаарт ялгарах дэгдэмхий органик нэгдлийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг болон Барилгын материалаас дотоод орчны агаарт ялгарах хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг тогтоосонтой холбоотойгоор боловсруулна.
	19	СТАНДАРТ НИЙТ 19 АЖИЛ		
	49	4.1.2 ШИНЭ АЖИЛ НИЙТ 49		

